

Uchwała nr 3/2019/2020/RP

**Rady Programowej grupy kierunków studiów: filologia angielska; English Studies: Literature and Culture; English Linguistics: Theories, Interfaces, Technologies
Wydziału Anglistyki, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

z dnia 22 maja 2020

w sprawie zasad dyplomowania na kierunkach: filologia angielska, English Studies: Literature and Culture, English Linguistics: Theories, Interfaces, Technologies

Zasady dyplomowania na kierunkach: filologia angielska, English Studies: Literature and Culture, English Linguistics: Theories, Interfaces, Technologies

1. Zagadnienia, które zostaną poruszone na egzaminie dyplomowym powinny być związane z a. dyscypliną i b. przypisanymi do kierunku efektami uczenia się. Należy zawęzić zagadnienia do tych aspektów dyscypliny, które znajdują odzwierciedlenie w tematyce seminarium dyplomowego i jego dziedzinie. Zagadnienia powinny prowadzić do rozmowy i dyskusji.
2. Na egzaminie dyplomowym student otrzymuje trzy pytania: dwa od promotora, jedno od recenzenta. Pytanie od recenzenta winno wynikać z recenzji.
3. Piszący recenzje (promotor i recenzent) powinni stosować się do wytycznych sformułowanych i przyjętych przez Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (w załączniku).
4. Egzaminy dyplomowe na studiach pierwszego stopnia i studiach drugiego stopnia powinny się różnić. Zakres egzaminu po studiach pierwszego stopnia powinien weryfikować wiedzę/efekty uczenia się po trzech latach studiów (z dziedziny danego seminarium), po studiach drugiego stopnia zaś powinien mieć bardziej specjalistyczny i badawczo zorientowany charakter.

Załącznik:

Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK)
Rekomendacje dotyczące poprawy jakości recenzji prac dyplomowych

Uwagi ogólne:

1. Recenzja pracy dyplomowej spełnia trzy podstawowe funkcje:
 - 1) stanowi szczegółowe uzasadnienie numerycznej oceny pracy;
 - 2) stanowi potwierdzenie osiągnięcia wybranych efektów kształcenia dla danego kierunku lub wskazuje na braki bądź też niedociągnięcia w tym zakresie,

3) jest istotną częścią procesu rozwoju studenta, kształtując jego umiejętności badawcze i krytyczne

Zalecenia dla recenzentów:

1. Aby recenzja spełniła swoją funkcję, powinna odznaczać się największym możliwym stopniem konkretności i szczegółowości, i to zarówno w przypadku ocen bardzo dobrych, dobrych, jak i ocen dostatecznych i niedostatecznych,
2. Recenzja powinna zawierać istotne i konstruktywne komentarze oraz uwagi polemiczne, uzasadniające ocenę; błędy, wątpliwości i problemy powinny być jasno wskazane, konkretne i szczegółowo opisane,
3. Recenzja powinna podkreślić zarówno mocne strony, jak i wady oraz niedociągnięcia pracy – unikajmy wytykania jedynie problemów, braków i błędów, co jest częstą praktyką w recenzjach,
4. Uwagi winny obejmować wszystkie części składowe pracy, a więc tezy, strukturę, wywód, dobór metodologii i źródeł, oryginalność i innowacyjność projektu, jakość i zasadność badań, wnioski, a także stronę techniczno-formalną manuskryptu (streszczenia w obu językach, przypisy, format WA, zapis bibliografii, język),
5. Recenzja powinna być napisana z poszanowaniem wrażliwości i uczuć autora/autorki, bez złośliwych, poniżających i ironicznych komentarzy,
6. Recenzja powinna być napisana starannie, z dbałością o kulturę języka, formę, rejestr, a także klarowność oraz jakość zawartych w niej komentarzy,
7. Promotorzy powinni zobowiązać studentów do zapoznania się z recenzjami, które powinny w związku z tym być dostępne dla studenta przynajmniej na dzień przed egzaminem dyplomowym, aby autor miał czas się z nią zapoznać,
8. W ramach możliwości Wydziału, promotorzy prac powinni jak najstaranniej dobrać recenzentów swoich prac, biorąc pod uwagę kompetencje, zainteresowania badawcze oraz możliwości czasowe swoich kolegów i koleżanek,
9. Recenzje powinny być kompletne i zawierać datę oraz podpis recenzenta,
10. Recenzje powinny brać pod uwagę efekty kształcenia dla danego kierunku.

Zalecenia szczegółowe dotyczące poszczególnych części w strukturze recenzji:

1. Czy treść pracy odpowiada tematowi określonemu w tytule?

- a) Jeśli odpowiedź brzmi NIE lub praca jedynie częściowo spełnia to kryterium, należy wyjaśnić, na czym polega niezgodność treści z tytułem;
- b) W części tej należy również zwrócić uwagę na samą formę tytułu: czy jest on wystarczająco komunikatywny i jasny, oraz czy zawiera klarowną informację o przedmiocie badań i wybranej metodologii; warto zwrócić tu uwagę także na polską wersję tytułu, która często jest problematyczna i błędnie przetłumaczona
- c) Należy także sprawdzić, czy temat pracy dotyczy zagadnień związanych z danym kierunkiem i efektami kształcenia dla danego kierunku (np. filologia angielska, filologia niderlandzka)

2. Ocena układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez itp.

- a) w części tej należy zwrócić uwagę na wszystkie komponenty – jeśli w pracy brakuje np. spisu treści, oświadczenia antyplagiatowego, lub nie zostało ono podpisane i uzupełnione (częste przypadki); lub brakuje streszczenia w języku polskim czy angielskim lub też jasnego wstępu z przedstawieniem tez pracy, stanu badań i metodologii, należy wypunktować te braki w recenzji.
- b) We wstępie zwracamy uwagę na obecność komponentów takich jak:
- wprowadzenie w problematykę pracy i zarysowanie koncepcji pracy,
 - przedstawienie celu badawczego,
 - wyłożenie tez i hipotez,
 - omówienie stanu badań,
 - zarysowanie niszy badawczej,
 - uzasadnienie wyboru materiału badawczego,
 - przedstawienie metodologii,
 - omówienie planu pracy;
- c) oceniając kompozycję całej pracy, zwracamy też uwagę na następujące aspekty:
- jasne przedstawienie tez i hipotez nie tylko we wstępie, lecz także w poszczególnych rozdziałach,
 - powiązanie organizacji pracy z obraną metodologią,
 - właściwą sekwencyjność podziału (wyodrębnienie części teoretycznej i analitycznej, zasadna hierarchia oraz logika podziału na elementy składowe pracy),
 - związki i równowagę między częścią teoretyczną i analityczną (często części te nie wiążą się ze sobą, a teoria nie jest wykorzystana w analizach lub też teoria dominuje i przesłania część analityczną),
 - długość rozdziałów w odniesieniu do poruszanych w nich zagadnień oraz ich wewnętrzną strukturę i spójność – np. zasadność wyróżnienia podrozdziałów, organiczność kompozycji, kompletność tez i konkluzji dla poszczególnych części (np. brak tez w poszczególnych rozdziałach, brak konkluzji dla rozdziału lub konkluzje w postaci jednego akapitu, brak spisu ilustracji, niejasne lub zbyt ogólne tytuły rozdziałów, rozdziały słabo powiązane z częścią teoretyczną),
 - zbędne powtórzenia treści w rozdziałach lub ich niewłaściwą kolejność,
 - tytuły rozdziałów, które powtarzają tytuł pracy;
- d) w części „wnioski” zwracamy uwagę na:
- zbyt skrótove i niepełne przedstawienie wniosków,
 - chaotyczną prezentację wniosków,

3. Merytoryczna ocena

- a) najczęstsze problemy w tej części to zdawkowość komentarzy, brak konkretnych wskazań błędów i skupianie się recenzentów na streszczaniu zawartości rozdziałów, a także zbyt ogólnikowe oceny aspektów pracy,
- b) w ocenie merytorycznej istotne są konstruktywne oraz polemiczne uwagi na temat jakości i zasadności przeprowadzonych badań. Uwagi powinny dotyczyć, między innymi:

- opanowania warsztatu badacza,
 - organizacji oraz właściwej prezentacji materiału badawczego,
 - celowości i poprawności stawianych hipotez,
 - klarowności, spójności i logiki wywodu,
 - właściwego doboru materiału badawczego i metod badawczych,
 - zrozumienia i poprawnego użycia narzędzi oraz terminologii,
 - etyczności badań, jeśli badania mają charakter empiryczny i eksperymentalny,
 - głębi, rzetelności oraz samodzielności interpretacji, analiz i wniosków,
 - twórczego i nowatorskiego podejścia do badanego materiału lub tekstu, np. łączenia metod z różnych dyscyplin, umiejętności polemizowania ze stanem badań,
 - poprawności analiz statystycznych i badań empirycznych,
 - zintegrowania teorii i analizy,
 - zasadności, kompletności, samodzielności i rzetelności wniosków, a także błędnych wniosków, które nie wynikają z przeprowadzonych badań,
 - jakości prezentacji elementów graficznych, np. poprawności i funkcji tabel, ilustracji i wykresów, spisu treści, fotografii, aneksów, transkrypcji, etc.
 - prawidłowych opisów do części graficznej pracy i merytorycznych opisów danych;
- c) podkreślamy zarówno mocne jak i słabe strony pracy:
- jeśli praca jest wyjątkowo staranna, interesująca, ambitna i dobrze napisana, doceniemy to w komentarzach
 - w tej części można też zadać autorom polemiczne pytania i sugerować dalsze ścieżki badań
- d) **Czy i w jakim zakresie praca stanowi nowe ujęcie**
- a) Jeśli praca ma charakter innowacyjny (np. nowe narzędzia, nowy model metodologiczny, nowe teksty źródłowe lub materiał badawczy, oryginalne i szczególnie twórcze interpretacje, analizy lub wnioski, nisza badawcza, oryginalny eksperyment, interdyscyplinarne i twórcze łączenie metodologii, nowe aspekty analizowanego problemu), recenzent powinien jasno wskazać obszary, w których praca wnosi coś nowego do stanu badań

4. Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł

- a) Szczególną uwagę zwracamy tu na różnorodność źródeł (często, mimo obszernej bibliografii, studenci cytują i parafrazują jedno źródło lub korzystają jedynie z kilku pozycji.), aktualność stanu badań (daty publikacji oraz uwzględnienie przełomowych i klasycznych badań, w tym badań polskich naukowców w danym obszarze), naukowy charakter odniesień oraz poprawne oznaczenia cytowanych źródeł i ich granic,
- b) W tej części wskazujemy też braki i nadużycia: zwracamy uwagę na zbyt małą lub podejrzanie dużą liczbę źródeł; opieranie się głównie na źródłach popularnonaukowych lub nienaukowych, np. student czerpie wiedzę głównie z Wikipedii lub blogów, liczne

cytowania za innymi krytykami i niekorzystanie z tekstów oryginalnych (np. cytowanie opracowań zamiast pierwotnych tekstów teoretycznych czy filozoficznych)

- c) Jeśli cytaty są oznaczone niestarannie, parafrazy zaskakują różnicami w rejestrach (np. język formalny z wyszukaną leksyką, a obok nieskładne, niegramatyczne zdania potoczne), zaleca się sprawdzenie wyrywkowo – pod kątem plagiatu – wybranych parafraz i cytowań, np. w wyszukiwarkach internetowych czy dostępnych źródłach z baz danych,
- d) Praca może też być mozaiką cytatów, połączonych bezrefleksyjnie i z minimalnym wkładem własnym studenta – takie praktyki również obniżają wartość pracy; należy je starannie odnotowywać i brać pod uwagę w ocenie całości,
- e) Tutaj zgłaszamy też wątpliwości dotyczące praw autorskich i praktyk plagiatorskich (jeśli wykryjemy plagiat, należy wskazać źródła oryginalne, które stanowią podstawę plagiatu).

5. Ocena formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisania pracy, spis rzeczy, odsyłacze)

- a) Jeśli w pracy pojawiają się uchybienia formalne, techniczne, językowe i redakcyjne, w części tej nie wystarczy stwierdzić faktu ich istnienia.
- b) Zalecamy wskazanie konkretnych przykładowych błędów gramatycznych, stylistycznych, interpunkcyjnych, a także błędów w cytowaniu, parafrazie i formatowaniu, zwłaszcza jeśli owe błędy są uporczywe i wpływają na odbiór całości (np. zbyt wiele cytatów blokowych i przypisów, liczne błędy stylistyczne i językowe, niekonsekwentne zapisy źródeł i cytatów, błędy w polskim streszczeniu czy tytule, źle sformatowane przypisy lub zbyt wiele przypisów polemicznych czy dygresyjnych, niejasne lub stylistycznie wątpliwe tytuły, źle opisane ilustracje, wykresy lub brak ich opisu itd.).
- c) Najczęściej spotykane błędy to:
 - Błędy edytorskie i formatowe (literówki, błędy ortograficzne, błędny zapis nazwisk, kapitalizowanie tytułów niezgodne z formatem WA, niekonsekwentne zapisy źródeł w tekście i bibliografii, zbędne spacje, spacje przed znakami interpunkcyjnymi, braki w bibliografii, zbyt długie lub krótkie cytaty blokowe)
 - Błędy gramatyczne
 - Błędy w strukturze akapitów (zbyt długie lub zbyt krótkie, brak wewnętrznej organizacji akapitów, brak koherencji między akapitami i podrozdziałami)
 - Nieformalny lub manieryczny styl, z elementami kolokwialnymi lub pseudoliterackimi,
 - Błędna (np. polska) interpunkcja lub brak jakiegokolwiek systemu interpunkcyjnego w zdaniach,
 - niestaranny przekład tytułu i streszczenia na język polski
 - niezgodność spisu treści z zawartością pracy,
 - błędne opracowania elementów graficznych (np. zbyt małe tabele czy zdjęcia, brak ich opisu lub oznaczenia ich źródeł)

d) Błędy notoryczne, które wskazują na braki warsztatowe, nierzetelność redaktorską, słabą angielszczyznę/polszczyznę i problemy z opanowaniem dyskursu akademickiego, strukturą akapitu, stylem itp., powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w ocenie całości.

6. Sposób wykorzystania pracy (publikacja, udostępnienie instytucjom, materiał źródłowy)

- a) w tej części możemy rekomendować pracę lub jej części do publikacji (można tu sugerować czasopisma docelowe) lub wskazać jej wartość poznawczą, merytoryczną, metodologiczną, kulturową, dydaktyczną, społeczną
- b) możemy tu też wskazać wartość aplikacyjną badań, np. ich zastosowanie w dydaktyce czy w innych dziedzinach badań

7. Inne uwagi

Można tu podkreślić ponadprzeciętny lub modelowy charakter pracy, np. rekomendować pracę do nagrody Dziekana lub innych nagród. Choć w systemie USOS nie ma oceny celującej, w tym miejscu można taką zasygnalizować. Jeśli praca jest wybitna i szczególnie nowatorska, można również sugerować kandydatowi dalszą karierę naukową lub inne możliwości rozwoju.

Przewodniczący
Rady Programowej grupy kierunków studiów

dr hab. Jacek Fabiszak, prof. UAM